



Nevelési képes szaklap a serdülő ifjuság számára

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

M. KALOCSA RÓZA.

Szerkesztői szállás : Szénatér, József utca 1 sz.
(hova a kéziratok és előfizetési pénzek küldendők.)

Előfizetési föltételek :

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 " — "
Negyedévre	1 " 50 "

Pusztai éj.

Elmeréngék csendes éjszakákon
Nem tudom, hogy hol jár gondolatom,
Mindenütt csak néma-méla csend van;
Magam járok a széles pusztákon.

Az ünnepi csendet megzavarja
A patak vidám csörgedezése ;
Főm felett hallatszik néha-néha
A bagolynak lusta repülése.

A holdvilág nyájasan bocsátja
Mosolygó sugarát a vidékre,
Még a kutágas sem állhatta meg,
Hogy csendes merengve el ne nézze.

Néha egy-egy fürge kis halacska
Bukik a patak ezüst színére,
Ismét egyet szökell és eltűnik
Annak lány fővényes fenekére.

Közbe-közbe olykor a trücsöknek,
Méla összenéje el-elhangzik
S nem sokára a közel faluból
Édes csendes furulya szó hallszik.

Bánatos dalát zengi el ottan
Kedvesének a falu legénye ;
Messze elhallatszik méla hangja
A nyári kellemes, csendes éjbe.

I. T. K.

Az elkényeztetett gyermek, és a rossz társak.

(Vége.)

A szülők ezalatt mindenfelé kerestették a faluban Marczit és barátját, de sehol semmi nyomuk, s mindig nagyobb és nagyobb volt aggodalmuk.

S midőn Marczit elvégezte dolgát, anyyira elfáradt és bádgyadt lett, hogy lefeküdt egy utsza szögletbe, a létrát és egy pár megmaradt színlapot tett feje alá, s elaludt. Ha valamely ismerőse meglátta volna Marczit ily állapotban, bizonynyal nem ismert volna reá.

A színészek mindenfelé kerestették a színlap ragasztót, de sehol sem találták. Végre estefelé a színház felé vánszorgott létrájával, s a megmaradt színlapokkal; s még oda sem ért, már távulról szitkokkal fenyegették őtet, s félelmében eldobta hivatalos eszközeit, s a színháznaak tájára sem ment, hanem kóborgott mindenfelé. Bezzeg volt most bajban; nem tudta mi tevő legyen. Már éhezni is kezdett, s ha végig nézett magán, bizony rongyosnak és szurtosnak ítélte ruházatját. Az éj is beállt, s nincs hova szállnia, s ilyen csavargót sehol sem látnak valami szívesen, s meghuzta magát egy utszaszögletben s a lelkiismeret föltámadt keblében. Sírni kezdett, s fölfogta jelenlegi helyzetét, s szüleire gondolt, hogy mennyire keresik őtet, mily aggodalomban vannak ők most; mindig jobban elkezdett sírni, ha arra gondolt, hogy neki otthon mily jó dolga volna, s mire vitte őt a rossz társaság; csak hajlott volna ő atyja szavára, s hangos sírásban tört ki, s midőn kisírta magát, elaludt.

Hogy mily álmái lehettek, azt nem mondhatom meg kis olvasóim, hanem annyit mondhatok, hogy éhes gyomra aligha czipóval nem álmodott. Az idő reggelre virradott; Marczit fölébredt, s maga körül tekintett, s úgy nézett ki, mintegy árnyékba szorult virág, mely soha sem látott napvilágot. Sárga, beaszott arcza volt. Felült, s magába szállva felsóhajtott: Istenem, hol vagyok, mit cselekedtem! Hol vagyok a jó szülőktől! Ah atyám halálra ijedne, ha ily állapotban meglátna! Mi tevő legyek! De Istenem már éhezem is, hisz régen volt mikor ettem. Koldulni szégyenlek, meg ha koldulok is, ily fiatal kóborgót mindenünnen kiutasítanak, és semmit sem adnak. S lehorgasztott fővel ült fekvő helyén, s mélyen gondolkodott, és nézte a járó kelő embereket.

A szülőknek reményök sem volt Marczit viszontláthatni.

Amint Marczit ülőhelyzetében gondolkodik, egyszer csak szemébe tűnik arra menő nagybátyja. E pillanatban úgy megrázkódott,

s úgy megijedt, hogy mire nagybátyja hozzá lépett, teljesen magán-kívül volt.

Tudják-e kis olvasóim, mi tette Marczinál e lelki rázkódást? . . . Nemde a lelkiismeret, az a kis igazmondó, mely mindenkinek megmondja a tettek érdemeit. Nem tudom, kis olvasóim érezték-e már e kis igazmondó szózatát keblökben?

Nagybátyja szólt hozzá, de Marczit nem adott feleletet. Ezzel karonfogta Marczit, s vezette a legközelebbi vendégfogadóba, hol ő szállva volt. Utközben egy szót sem szóltak egymáshoz, s Marczit hagyta magát vezetetni. Midőn már a kívánt helyen voltak, így szólítá meg Marczit nagybátyja: Hát Marczit, mi vagy te!? vagy honnan veszed magad ily állapotban? Boldog Isten! szörnyűködött a nagybátya. — vagy mit gondolják felőled? Mit szól atyád ha ily állapotban hazaviszlek? Szólj csak hadd halljam, mi vezetett téged e rossz útra? Lám szüleid még most sem tudják élsze vagy halsz.

Marczit összetett kezekkel kérte nagybátyját, hogy hagyjon fel kérdezősködő faggatásaival; majd otthon mindent el fog körülményesen mondani; s átkarolta nagybátyját és fölkiáltott: hogy őt az Isten keze vezette hozzá; mert ha ez nem történik, hát el volt benne határozva magát elemészteni. Lássák kis olvasóim, egy tizenkét éves gyermek mire nem képes, ha a rossz társak megromtják.

A nagybátya szemében könnyek csillogtak Marczit e nyilatkozatára, s mondá neki: Édes öcsém! A becsületérzés megszégyenül bennem, ha kisebb korodra visszagondolok, mily kedves gyermek voltál, de levetkőzve magadról a jóság, szelidség ártatlan köntösét, s most ily helyzetben kell téged látnom! . . . Most jer velem, s azonnal veszek egy tisztességes kabátot, a melyben atyád előtt megjelenhess.

Estefelé már haza felé kocsiztak. De Marczit mindig bánthatmazá lelkiismerete, s félt kimondhatatlanul. Végre haza értek. Marczit félelmében alig tudott leszállni a kocsiról; a házi eb farkcsóválva ugrándozott Marczira, s a szülők pedig nem tudák, hogy higgyenek-e szemeiknek, vagy való-e a mit látnak? Azonnal bevették, az anya sirt örömeiben, össze vissza csókolta a fiát, s nem tudtak szóhoz jutni, hogy fiukhoz szólottak volna.

Marczit megjöttének híre befutotta az egész falut, s ezalatt Marczit pajtása is megérkezett. Összefutottak a kik ismerték őt. S Marczit nem várta be a szülők szavát, hanem ekkép szólott a jelenlévők előtt szüleikhez: Jó szüleim! Jól tudom, hogy a bű és szomorúságnak, mely szíveteket nyomja, én vagyok okozója. Szégyent is hoztam rossz viselettemmel becsületes házuokra; magam

is ifjuságom korát pelengérré tettem. De legyetek édes szüleim meggyőződve, hogy miután megtanultam mire vezet a rosztársaság, és az engedetlenség, engem ezután csak a szülői szeretet, és a magam jó viselete fog vezérelni minden tetteimben.

Engem iskolába adjatok jó szüleim, s tanulni fogok. Oh bocsásatok meg félrelépésemért! . . . s megcsókolá szüleit. Marczit különös ihlettség szállta meg e perczen, mert oly erélylyel és tüzzel mondta ezt, hogy atyja csodálkozott rajta.

Az atya szelid oktatást adott fiának, s hogy reményli, miszerint szeretetét ki fogja érdemelni.

Az anya még mindig sirt örömeben, hogy fiát ismét viszontláthatja, s megcsókolta.

Marczit később gymnasiumba adták, s oly szorgalmas és jó viseletű volt, hogy a szülők reményt kezdtek táplálni magukban, hogy gyermekökből még tudományos ember is válhatik. S csakugyan nem csalatkoztak, mert Marcziból egy tudományosan képzett ember vált, s mainapig is öröme tárgyát teszi a jó szülőknek.

FARKAS ENDRE.

Egy kedves bujdosó csillag.

(JANCÓ ILONKÁNAK.)

Kedves Ilonka! Tudom, kegyed szereti a csillagokat, azon világ-testeket, melyek a nagy távol miatt csak mint kisdud fénypontok tűnnek fel; de a melyek valóban roppant nagysággal bírnak s szabadon lebegnek a világűrben egyedül azon erő által kormányoztatván pályájukon, melyet Isten mindenikének kezdetben örökség gyanánt adott.

Valóban elragadó, fenséges kép az égnek kék boltja, reszkető csillagaival! Csöndes nyári estéken, midőn nem háborgat a világi zaj, bele merülünk a csillagok szemlélésébe; s mig egy részről tekintetünk édes gyönyörrel pihen a csillagesoportozatokon, más részről lelkünk túlrepül a csillagok honán, s felkeresi azon nagy, dicső Alkotót, ki hatalmas vala egyintésére oly nagyszerű világokat teremteni, azoknak törvényt adni, s kezdettől fogva gondjukat viselni s e végetlen hatalom előtt meghajolva, az imádás érzelmeibe merül, s felsohajt:

Oh nagy Felség! hová tekintsek,
Hol nem látom hatalmadat! ?
A porszemben, s a csillagokban
Te megdicsőítéd magad !

Az égen, földön, mindenütt
Nagyságod fényes napja süt.
Engedd, míg csak tart életem :
Nevedet dicsőítenem !

De tegyük jelenleg csak egy csillagot vizsgálódásunk tárgyává, ismerkedjünk meg azzal közelebről, szélesítsük alapos ismeretünk körét, s ez által gazdagítsuk lelkünket, nemesítsük szívünket, s miveljük egész benső világunkat.

Tehát melyiket is vegyük a sok közül részletes vizsgálat alá ; melyiknek lessük el törvényeit ? No, megálljon, választok én egyet, a melyet kegyed is legjobban szeret, melynek javaival él, melynek virágaiban gyönyörködik, melyen kedves szülői élnek, melyen bölcsője réngett, melynek nyugtató keblén egykor elpihen ; e kedves bujdosó csillag a Föld. Lám, lám, nem is gondolta, hogy az égből egyszerre a földre szállítom alá. De hiszen a mi földünk is egy csillag a többi csillagok között, az is oly fénylő, mint többi testvérei, s a királyi csillagtól, a Naptól nyeri világosságát, s nagy részben melegségét, s így illő is, hogy e jóltevője iránt hálás legyen, s mindig körülötte udvaroljon, hol kisebb, hol nagyobb távolban, a mint királya közelebb inti magához, vagy távolabb bocsátja magától. Ne ütközzék meg rajta, hogy e mi kedves földünket egy más hatalmas csillagtól tettem függővé, s tán ez által szolgálai szerepre kárhoztattam. Jaj, biz ő szegény szolga ; de olyan mint egy miniszter, akinek szinte mások állanak szolgálatában, ezen mi kedves miniszterünknek a Hold ő nagysága a szolgája. Ebből láthatja, hogy őt legalább is méltóságos czim illeti meg, s így nincs mit buslakodni szolgálai sorsán. Kérem méltóságodat, álljon élénkbe, nem mi, hanem a tudomány követeli öntől, — ennek a hatalomnak pedig mindenek, égen és földön engednek. Ah, valóban a mint látom, gömbölyűre esztergályozta az Alkotó ! Épen kecskeméti püspök alma alakja van ; kellő közepén legjobban kidomborul, míg két vége felé valamit enged hizékonyságából, s aztán két végpontján be van horpadva. No alakja ellen nincs sok kifogásom ; igaz, hogy ábrázatja egy kissé bibircsós és ragyás, ott büszkélkedvén rajta holmi Chimborasso (18,000' magas,) Sorata és Klimani (24,000' magas) féle hegyek és mélységes völgyek, de biz azért, óriás nagy levén kegyelmed, ezek nem igen tűnnek fel arculatján, s alakját sem változtatják meg.

A föld két végpontját, ott hol behorpadt : sarknak nevezzük ; még pedig az egyiket, mely tőlünk északra esik, északi-, az ezzel átellenes, déli sarknak. Hogy mit értünk pedig az észak, dél, nyugot és kelet szó alatt, röviden megmagyarázom. Lépjen ki csak kérem tanuló-szobájából, s kérjen engedelmet egy sétára kedves

szülőitől, reményelem, hogy e szabadságot megnyerendi, ha e sétánál én ajánlom magam kísérőnek. Kérem tehát karját, jerünk a síkra. No itt sem hegy, sem erdő, sem ház nem gátolja kilátásukat. Tekintsen szét maga körül. Ugy-e bár, környős körül érinteni látszik a földet az ég ráborulni látszik az, mint egy öblös félgömb vagy egy üvegharang, s eltakarja előlünk a távolabbi kilátást. Tehát figyelmezzem reám; azon kör, vagy környület, hol ég és föld érintkezni látszanak, s melyen túl a szem nem láthat: láthatárnak nevezetük; s nevezetes, hogy bármely pontján állapodjunk meg a láthatárnak: mindig kellő közepén láttatunk megállni, mely tünemény a föld gömbölyűségéről tesz esalhatatlan bizonyosságot. Ah, de tekintsen csak a láthatár ama pontja felé! Nézze, mily tüztengerben látszanak égni a fellegek. Valóban gyönyörű látvány! A bucsuzó nap még egyszer visszatekint, mielőtt láthatárunk alá merülne, s bíbort fest a esendesen szállongó fellegekre. Most nyugszik le a nap. Azon égtájat, hol a nap lenyugodni látszik: nyugotnak, — az ezzel átelleni tájt: keletnek, — a jobb karunk felé esőt: északnak — a bal karunk felé eső világtájt: délnak nevezük. Enégy fő világ- vagy égtáj tudása okvetlen szükséges arra nézve, hogy e kedves bujdosó esillagon, melyen lakunk, magunkat tájékozhasunk. A láthatár azon helye, hol a nap márcz. 21-én és szept. 23 án kelni látszik, az igazi keletpont. Márcz. 21-én van a tavaszi nap éjegylenlőség. Szept. 23-án az őszi nap éjegylenlőség, azaz, mindkét napon annyi ideig tart az éjjel, mint a nappal. Ezeket így tudván, most kérem, jerünk haza, s ha úgy tetszik, ismerkedjünk tovább kedvelt esillagunkkal.

Ha a déli sarkon beszurhatnánk függélyesen egy nagy nyársat, úgy, hogy az épen az átellenes, vagy is az északi sarkon jönnék: ez lenne a föld tengelye; de minthogy ez lehetetlen, a nyársat helyettesítse egy vonal, melyet gondolatunkkal vezetünk rajta keresztül — no ez már lehet. — ez lesz tehát a föld képzelt tengelye, mely körül óriási sebességgel forog. Már most, ha a két sark között egymástól egyenlő távolságban a föld azon pontján, hol legjobban kidomborult, egy vonalt húzunk körül, szinte gondolatban: ez fog nevezetni egyenlítőnek, mely 5400 mf. kerületű. És ha most az egyenlítő valamelyik ponjáról a földet ketté metszük (de ismét csak a gondolat fegyverével) két fél gömb fog elénk hullani, az egyik, mely az északi sark felé fekszik: északi, mely a déli sark felé: déli félgömbnek nevezetük.

Magyarország történetének rövid kivonata.

Majd a 6-dik század közepén avarok hódíták meg hazánkat, kik igen vitézek és kegyetlenek voltak; de végre a 8-dik század végén Nagy Károly frank fejedelem által annyira megaláztattak, hogy kevés idő múlva nevök is elenyészett a történetből.

A hunok és avarokkal rokonságban voltak őseink a magyarok, kik Középpáziából jöttek Európába, hogy ősatyjuknak Attilának egykori birodalmát visszafoglalják, s Álmos fia Árpád alatt — ki első magyar fejedelem s korának legnagyobb férfja vala, — csakugyan vissza is foglalták azt. Árpád meghalt 907-ben s Ó-Budánál egy patak mellett temettetett el: utánna fia

Zoltán következett, 950-ben történt halála után pedig a kormányzás gondjait harezias szellemű

Taksony fiára ruházta, ki 972-ben halt meg, s ott temettetett el, hol most Taksony helysége áll, Pesten alól; utánna fia

Geiza mit atyja megkezdett, ő folytatá s népét békés foglalkozásra igyekezett bírni; meghalt 997-ben.

(Folyt. köv.)

Elbeszélés

FERNANDTÓL.

„Vegyenek árvácskát!”

Minden városnak megvan olyan része, melyről azt lehet elmondani: itt már csak a szükölködés, a nyomor lakik!

Számos palotákkal büszkélkedő egyik gazdag fővárosnak ilyen szegény elővárosában annak temploma tornyáról veserényére kondult meg a harang: tiszta érc hangja rezgett a levegőn keresztül, estimára szólítá fel az áhítatos keresztényeket, hogy áldják a mindenhatót!

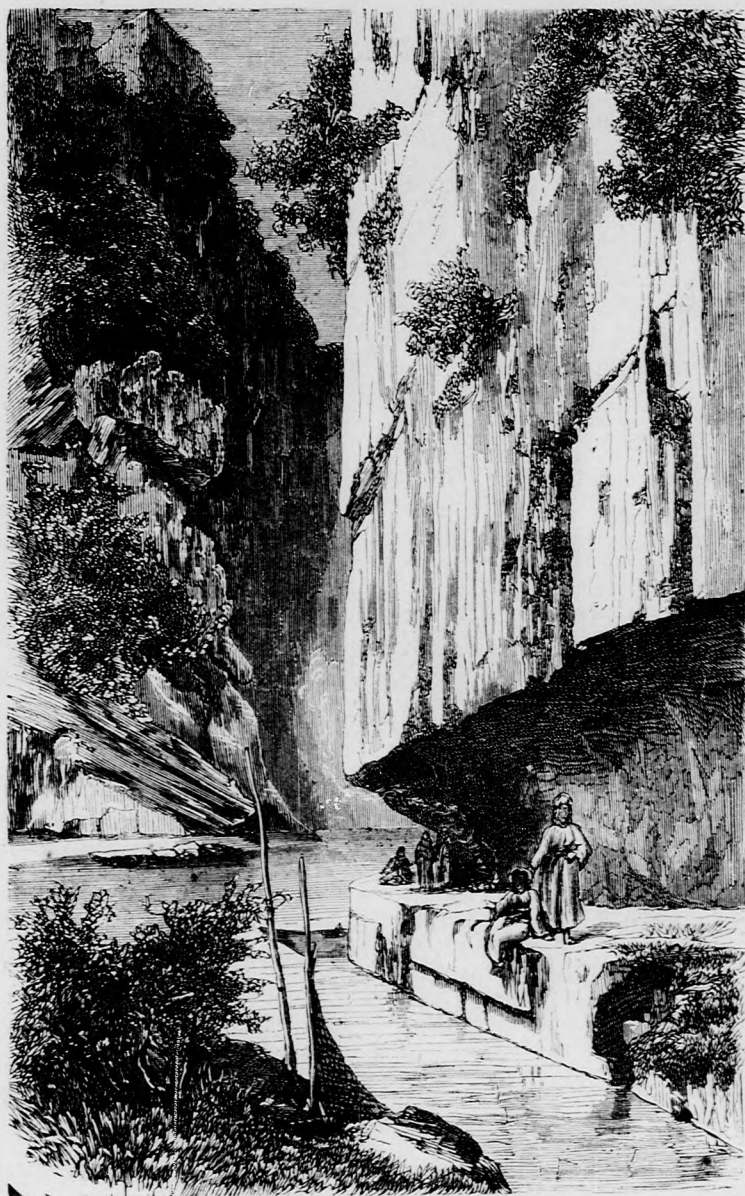
Szép téli alkonyat volt: — a nap mintegy időzni látszott; — egy hosszabb vig tekiutettel bucsuzott mielőtt elmerülne; — a hideg levegő csillogott, ragyogott a lemenő nap sugaraitól, melyek a láthatárt vereses világítással festék; — de fokonkint veszíté minden tárgy élénk színét, a mint a nap mindig lejjebb-lejjebb tűnedezett,



Kurd magyar.

FIG. 2.

és utána az éj kezdé borítgatni homályos fátyolát! — Már csak néhány vég sugár tévedezett még egy rongyos kis ház ablakainak üveg tábláira, és tört meg ott a téli fagy virágain!



Traján útja.

E rozszant kis földszinti ház bizonyosan már rég összedült volna különben, de csak azért maradt állva, mert maga sem tudta, melyik oldalra essék!

Ennek egyik alacsony nedves szobácskájában, az imént említett fagyvirágos ablak mellett ült egy serdülésnek indult gyermek leánya nyulánk, gyenge természetét csak nyári, habár színét vesztett kopott, de tiszta ruha fedé; — szelíd bájoló arczvonásain a bánat, a nélkülözés és az éjji virrasztásnak voltak visszahagyott jegyei; — szőke fürtös fejceskéje búsan hajolt le, kis kezeeskéjébe támasztva: — egy egy nehéz — mély sohaj bontakozott ki hullámzó kebléből, szeméibe két könny rezgett, melyek keresztül annyi gyermeki szeretettel tekintett egy igen beteg nőre, kinek életpercei már meg voltak számítva; — édes anyja volt ez, rég feküdt ágyba — most egy kis réz fészületet tartva fonyadt ujjai között, imádkozott: — A mellette levő székére orvosság üvegek, és evőkanál voltak helyezve; — még egy asztal, szék, egy roskadozó szekrény helyett a szoba szegletében pedig másik ágy utolsó idő óta a legegyszerűbből állott. Nyughelye egy köteg szalma, az öszves butorzat, mert a hosszas betegség alatt beköszöntött nyomor és szükség már minden egyebet felemésztt; — csak egy fényűzési tárgy pompázott még a sorsinségével gúnyos ellentétben; ugyanis az ablak párkányán, egy esérépben virágzó árvácska! — a leánya egyedüli bizalmas barátja — vigasztalója a megpróbáltatásnak e súlyos napjaiban!

Néma csend uralkodott, melyben a súlyos betegnek nehéz lélegzete hallatszott, és a láz forróságától kicserepesedett félig nyílt ajkain füst gyanánt omlott ki lehellete a szobának kihült levegőjében; végre gyenge, szakadozott hangon ekként szólala meg: „gyermekem! — igen fázom!”

A leánya e szavak hallatára bánatos merengéséből felrettent; — ülő helyéből felszökve anyjának megnyugtatóására rögtön válaszolt: „mindjárt befűtök édes jó anyám!” mi közben a kályhához sietett; — csakhogy oda érkezve tétovázva nézett maga körül — elhatározás után küzdve, valjon most mit tegyen? — mert nem volt sem kőszén, sem pedig fa — egyszerre egy gondolat villant fel agyában, melyre angyali arczát örömsugár deríté — rögtön futott a szoba szegletébe, hol felhíyalábolá a köteg szalmát, mely néki ágyuemü gyanánt szolgált; — hála néked nagy Isten; — most már szegény anyám nem fog fájni, — és akkor nekem a kemény föld is kellemesebb nyughely leend, mint különben bármily puha ágy! — ezeket rebegé halkán a jó gyermek, mialatt a kályhába begyújtott.

A beteg anya nem vevé észre, mi történik körülötte, mert tekintete az üres szoba puszta falain tévedezett bágyadtan majd itt — majd ott — mert a láz képeivel tépelődött; — csak midőn nagy lobbal égett a szalma, mely a heylett hogy meleget árasztana

legfeljebb néhány percze világitá meg a nedves szoba homályát — akkor tért vissza figyelme, és fekvő helyzetében kényelmesebben elnyújtózva oly érzéssel, mint midőn a jövőben szép terveket építünk, eként szóla gyenge hangján: „ez kellemes! — mily jól fog nékem most esni néhány kanállal a meleg leves!”

Mintha lelkén szakítottak volna sebet, e szavakra a leányka ugy remegett és kezeit tördelve csak fohászkodott: Szent Isten! — mit tegyek! — mert hiszen leves sem volt — még csak egy kanállal sem — a mi értékesíthető vagyonuk volt az már mind elvándorolt! — csak egy arany karika gyűrüből állott még e szegény család egész birtoka, melyet nélkülözhetett volna és ez segélyre mintegy önkéntesen kínálkozott, mintha jó szántából minden nap inkább tágult volna ki, csak hogy nagyobb értéke legyen, csak ugy forgott a beteg nőnek csont vázá aszott ujján! — ez a jeggyűrű vala! — a mult szép napjainak annyi boldog — annyi feledhetlen kedves emléke volt ehhez kötve, hogy megmentése árán sem tudott, és akart volna tőle megválni a szenvedő beteg nő! — jól tudta ezt a leányka; mert e szent ereklye már kiállá a megpróbáltatás — a megkísértés perczeit!

Mit volt tehát itt tenni? — maga sem tudá! — de a bizonytalantól — a véletlentől remélve segélyt, miután anyjához e néhány szót intézé: megyek, — és hozok néked meleg levest édes jó anyám — a szobából kirohant! — a mint a rozzant házból az utczára kilépve, annak kapuja nyikorogva csukódott be utánna, ismét a habozás perczei állottak be; — merre kellessék most fordulnia? — hol keresni a segélyt? — a jó emberek könyörületét veszem igénybe, határozá el magában, lázas gyorsasággal kétségbeesett helyzetében, és a belváros felé vezető irányban kezdett haladni; a véletlen ugy hozta magával, hogy majdan mindig lépést tartott oldala mellett egy kis rongyos zsidófiu, nyakába akasztott faládácskát hordván maga előtt, mely gyufa csomagokkal volt megrakva; — és tele torokból majdan szakadatlanul kiabált: vegyenek gyufát! — vegyenek gyufát! — e mütételt egyszersmind azért is ismételi annyiszor, hogy általa egy kissé felmelegedjen a nagy hidegben, sőt néha egy-egy szál gyufát is meggyújtott magának, hogy megdermedt ujjai annak lángja felett hajlékonyságukat némileg ismét visszanyerjék!

(Folyt. köv.)

Kurd magyar.

Képpel.

Több év előtt utazók indultak keletre és északra a magyarok ősi lakhelyét kikutatandó. Némelyek északon a lappok közt vélték rokonokra találni, nyelvük hasonlatossága alapján s testalkatuknál fogva, mely hasonló a Pannoniába költözködött magyarok állítólagos alakjához. — Ezt azonban ismét keleti utazók czáfolják meg, miután állításuk szerint a magyarok keleti származásuak, tanúsítja zengzetes nyelvünk, erős délczeg testalkatuk a régieknek, a barnás arczbőr és több ehhez hasonló. E képen is egy Kurdisztánból való s magyar fajhoz tartozó nemzet példánya látható. Öltözete is hasonlít őseink drága, diszes öltönyeiehez, mely a párduezbőr helyét elfoglalá.

Legvalószínűbb mindenesetre, hogy a magyarok keleti nép egy faja az Aral tó és Wolga környékéről. E képhez hasonló kinézéssel birnak a cserkeszek is, kiknek derék fejedelméről Samilról, ki tudna egy megható vonást felhozni?

Traján utja.

Képpel.

Traján római császár körülbelül száz évvel K. u. elfoglalta Dáciát s ottlétének számtalan nyoma van még ma is. Különösen a Dunán roppant erő kifejtésével sziklákat távolított el, egy roppant hidat építtetett, melyet azonban az idő már lerombolt, csak egy része van meg emlékül amaz óriási műre. Orsova körül van még Traján táblája; ez szikla fal igen magasan a víz színe fölött, melyre Traján neve van vésve. Hogyan juthatott oda a véső, nem tudni. Trajánnak emez emlékei között szintén Orsova körül van a sziklába vájt ut, melyet képünk mutat. A Duna mentén egymásra következnek a szebbnél szebb tájak, minden fordulatnál, minden lépésnél új szépséget tár fel szorosaival, szikláival.

E római császár nem csak nálunk de saját birodalmában is emlékezetessé tette magát építmények, catornák stb. által népe őt a „legjobb“ melléknévvel látta el.

Visszapillantások a múltba.

1752-ben júli. 7-én született Lionban Jacquard, ki arról nevezetes, hogy a selyem szövő gépezetnél czélszerű újítást alkalmazott. Kezdetben ugyan nem akarták beismerni e találmány előnyeit, de később annyira felismerték becsét, hogy nem csak Lyonban, hanem Amerikában, sőt Chinában is alkalmazták, s ez

elismerés deríti fel Jacquard nagy napjait, ki 82 éves korában halt meg, feldiszítve a becsületrend érdemével.

1411-ben júli. 8-án Zsigmond király zálogkép átadta Brandenburgot 100,000 arany forintért norinbergi Frigyesnek.

1588-ban júli. 9-én az akkori salzburgi érsek, Detrich Farkas egyházi átkot bocsájtott ki mindazokra, kik a protestans egyháztól nem térnek át a katolikus egyház kebelébe. Később ismétlé a luteránok irányában is, miáltal 30,000 békés polgárt kényszeríté hazájából kivándorolni s Poroszországban keresni menedéket.

1793-ban júli. 10-én Chancel francia tábornok átadta az osztrákoknak Condé várát, miután az őrség s a polgárok az éhség minden kínait átszenvedték.

1699-ben júli. 11-én alapította I. Frigyes a szép és képző művészet academiáját Berlinben. Ugyan ez napon 1743-ban született Limausinban Marmontel, az ismert francia regeiró.

1694-ben júli. 12-én a haile-i egyetemet alapítá I. Frigyes porosz király, ki a hadviseletek mellett a tudományok emeléséről sem feledkezett meg.

1809-ben júli. 13-án hagyá el VII. Pius pápa a Vatikánt, honnan Grembleba szállítatott.

Ilonka szünórái.

Ilonka szünórái!! No hiszen! Szeretném látni, hogy hol veném én most az időt szünórákra?! Munkaórák ezek, még pedig nagyon is, hogy ne? mikor a jövő héten szerdán, azaz folyó hó 14-kén lesz a vizsgálatunk, és pedig a ref. templomban! No mondhatom, hogy rettenetes félelmeket állok ki, de még milyet! Képzeljék csak hogyan jártam ma is: Apám olvassa a lapot, én meg készültem az iskolába és nem akarván őt háborgatni, csendesen odavonultam a háta megé, köszönni akarván, és mit olvastam ki a lapból? egy ilyenforma dolgot:

M e g h i v ó

a pesti reform. egyház felső leányiskolájának

v i z s g á i r a,

melyek a reform. templomban f. évi július 14-kén, reggeli 9 órakor kezdve délig s délután 3 órakor folytatólag tartandók.

Az iskolai igazgatóság.

Jaj nekem! ijedtemben úgy elejtettem a táskámat, hogy belőle magyar nyelvtanom — rosz jel — kiflim és egy pár sárga barackkom szétgurult.

— Hát téged mi lelt? kérdé apám, a lapból feltekintve.

— Elesett a táskám, mondám zavarral.

Szerencsémre apám tovább olvasott, mert ijedtemben azt sem tudtam volna megmondani, hogy megijedtem.

Nagy nehezen összeszedve holmimat lezammogtam a lépcsőkön iskolába menendő: eszembe jutott, hogy igazgatónőnk a magyar nyelvtant tűzte ki ma az első órára, még pedig az egész iskolában, hogy egy terembe fog bennünket maga köré gyűjteni és nem osztályonként, hanem együtt kérdez ki sorban mindnyájunkat, mintha már a vizsgálaton volnánk — brrr... vizsga!... Micsoda kérdések is fordulhatnak elé? Kérdezém magamtól: hát mi a mondatant tanultuk már, lássuk csak hány főrésze van a mondatnak? Ah ezt tudom, van kettő: alany és állítmány, tudom, hogy ezekhez micsoda beszédrészeket használunk, ettől nem félek. A mellékrészek? Melléklet, kiegészítő és határozó, hogy ezekhez minő beszédrészeket alkalmazunk? azt sem feleltem el. Körmondat? No ezt nem árt még áttanulni. Mi különbség van a beszédrészek és a mondatrészek közt?*) Ju! hát ez mi volt. Most már nem csak táskám, hanem magam is majd hanyat estem. Nem láttam ám pedig valami borzasztót sőt egy díszes főúri kocsis robogott el mellettem, az inas, kocsis sárga egyenruhában, a kocsiban egy szép szőke úrnő ült. Ilonka csakugyan megzavarodott, annyira félt a vizsgától gondolják még olvasóim ugyebár, mert különben ilyesmitől csak nem ijedt meg, különösen mikor hihetőleg az a nagyúri nő még csak reá sem nézett. No még csak az kellett volna! Akkor csakugyan nem jutottam volna el az iskolába. De bizony igazat adnak önök nekem mindjárt, ha megsugom, hogy az gr. Andrássyné, a miniszterelnökne volt, ki mint pártolója minden jó ügyeknek, mikor iskolánkat meglátogatta azt mondá, hogy ha a fővárosban leend, eljő a vizsgánkra! Ezért ijedtem én meg oly nagyon, mert hát itt van, és ha én nem fogom tudni a mit tőlem kérdeznek?! (Mintha az iskolában más növendék nem is volna Ilonkán kívül. Szerk.)

Felérkeztem nagy remegve az iskolába és mi történt? Az egész magyar nyelvtani leczkéből egy kérdést sem értettem meg, mintha csak görögül beszéltek volna előttem. . . .

De nem! erőt veszek magamon, bátor leszek, mikor volt a magyar gyáva? még ha leány is?! És nincs-e előttem a legszebb jutalom: szüléim öröme? Bátor leszek!

Pedig még más jutalom is vár Ilonkára, ha a vizsgát jól teszi le: Külföldre utazik. Igen külföldre, és az itt töltött szünetidők-

*) Ilonka ijedtében nem fejté meg a beszédrészek és mondatrészek közt? Pedig magam is kíváncsi vagyok rá, hogyan értik ezt az olyan leánykák? Segítsenek neki kis olvasóim magunk erejéből, a helyesen beküldők neveit könyomatjuk, felér ám ez egy rejtvényvel.

ről hiven elő fog sorolni mindent, a mit látott, a mit élvezett. Tehát a jövő számban elmondja hogyan ütött ki a vizsga és ha jól, akkor a következő számóráiról már a távolból ír.

Különfélék.

József főherczeg honvédparancsnok eszközlése folytán hír szerint a honvédség ruházata számára új minta készítették és pedig a 48-ki honvédeké szerint, minthogy a mostainál izlésteljesebb.

Az olasz kormány 1867-ben szép érem-gyűjteményt küldött muzeumunknak. Ennek viszonzásául Gorove miniszter érdekes ásványgyűjteményt állíttatott össze, melyet közelebb küldenek el Flórenczbe. Igen érdekes gyűjteménynek mondják, melyhez a sorjegyzetet Hofinan Károly műegyetemi tanár készíti.

A kápolnai honvéd emlékszóbor mintáját Halász L. által készítve, Egerben bemutatták. A mintáról következőtve igen csinos leend. A vasöntvény mintegy három öl magas lesz, s Kápolna alatti egy, e czélra összehozandó dombon még egy két öles talapzatra fog tétetni. Az öntvény egyik oldalán haldokló honvéd van feltüntetve, két mellette térdelő bajtárssal, két ellentétes oldalon harszi és katonai jelvények, negyedikén pedig a felirat leend. Az emlékszóbor domb és talapzat nélkül mintegy 4,000 frtba kerül.

Mily nagy élénkség van az „Athenaeum” nyomdában elképzelhetjük, ha tudjuk, hogy múlt év octóber havától ez év apríl végeig 12 gyors, és 6 kézi sajtón mintegy 16 millió nyomást tettek s több mint 92,000 frt árú papírt fogyasztottak. Az összes személyzet több mint 300 főből áll, 126 szedő vagy 50 tanonc, 70 személy a kiadó hivatalban, s 30 a betüöntődében.

A képzőművészeti társulat album lapját 1868-ra Lotz Károly festette, s „Gulya itatás”-t ábrázolja. Köré rajzolta Grimm, nyomtatta Légrady.

A városlichtben a rég tervezett váró terem, mely 700 személyre lesz alkalmas, most már az építés pontjáig jutott: a tervkép helyben van hagyva.

A sodrony vasutról, mint új találmányról tesznek említést a lapok, s mint hírlík ilyféle vasút Pesten is fog alkalmaztatni, a Drasche féle szénraktáraknál, és segélyével a szén a hajókból egyenesen a raktárakba fog szállíttathatni.

Számrejtvény. — Komáromi Salamon Herminától.

3	6	7	22	16	8	Az éjjeli madarak királya.			
		11	12	19	1	Állatainknak kedves tanyája.			
		25	8	24	23	Kedves évszakunk ez.			
		21	20	21	20	A kis gyermekek első szava.			
		10	24	13	22	18	Őseink országgyűlési helyök.		
		13	14	25	5	9	10	Fehérneműinket ebből készítik.	
15	16	17	2	1	15	20	17	4	Szatmármegye dohánytermő falva.
						1—25			Magyar honvéddal.

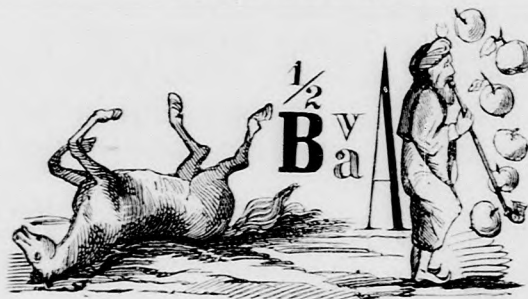
Megfejtési határidő aug. 13-án.

Sakktalány. — Tóthváry Bélától.

ká	int	é	dő	het	kard!	a	gom
des	Kem	la	a	je	en	le	E
ab	ból.	vel	az	fény	resz	is	nyám
vol,	fi	lik	fér	ló	u	pen	Nem
Óh	gon	Óh	tán	szé	su	zás	el
am!	tá	az	han	pesz	te	vel	se
a	mi	ki	mi	las	re	Szép	a
már	Mond	nya	szé	vi	leng	zek	gi

Megfejtési határidő aug. 13.

Képtalány.



Megfejtési határidő aug. 13.

A 23-dik számban közlött számtalányok megfejtése:

Külley Etelkától: Szarvas városa.

Füredy Erzsitől: Balassa János.

Egy gyermekbaráttól: Sárospatak.

Megfejtették: Hagara Mariska, Hajdu Gizella és Izabella, Ujváry Zsigmond, Soltész Erzsike, Komáromy Salamon Hermina, Boros Vilma, Péchy Erzsike, Mészáros Erzsike, Nedeczky Emilia, Kubinyi Irma, Maller Nina és Bernát, Tóthváry Béla.

Pest. 1869. Nyomatott az „Athenaeum” könyvnyomdájában.